

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut komunikačních studií a žurnalistiky

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

POZOR: V počítači vyplňujte pouze do šedivých políček!

Typ posudku („kliknutím“ zakřížkujte platnou variantu)

Posudek vedoucí/ho práce Posudek oponenta/ky

Autor/ka práce

Příjmení a jméno: Haber Josef

Název práce UI & fact-checková žurnalistika: úskalí hledání pravdivého poznání umělou inteligencí

Autor/ka posudku

Příjmení a jméno: Klimeš David

Pracoviště: KŽ

1. VZTAH SCHVÁLENÝCH TEZÍ A VÝSLEDNÉ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

		Odpovídá schváleným tezím	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné a je vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné, ale není vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení není v práci zdůvodněné a není vhodné	Neodpovídá schváleným tezím
1.1	Cíl práce	☐	☐	☐	☐	☐
1.2	Technika práce	☐	☐	☐	☐	☐
1.3	Struktura práce	☐	☐	☐	☐	☐

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení vztahu tezí a práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Autor se pustil do velmi aktuálního tématu fact-checkingu a aplikace UI. Práce má až neuvěřitelně široký záběr od dějin filozofie a ontologického hledání pravdy přes mediální rutiny, diskuzi o limitech fact-checkingu až po poměrně náročný a velmi dobře provedený experiment. Je zřejmé, že takové zadání nešlo zcela naplnit. Právě proto se s předstihem vytváří teze diplomové práce, která vytváří funkční kostru pozdějšího akademického textu. Teze se však s prací příliš neshoduje, odchylky od tezí nejsou nerozebrány a tím pádem nejsou zdůvodněny (přestože jsou někdy výrazné, například volba jiných datasetů). Těžko tedy hodnotit shodu tezí a výsledné práce.

2. HODNOCENÍ OBSAHU VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňujte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F= nevyhovující)

		Hodnocení známkou
2.1	Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu	D
2.2	Schopnost kriticky vyhodnotit prostudovanou literaturu a aplikovat ji	B
2.3	Úroveň zpracování materiálu, resp. zvládnutí techniky empirického výzkumu	A
2.4	Schopnost sestavit a použít soubor metod přiměřený cíli	B
2.5	Původnost práce, přínos práce k rozvoji oboru	A

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení obsahu výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

O přínosnosti experimentu autora nemůže být pochyb. Problém je však teoretická část, která se podle mého názoru příliš k experimentu nehodí. Autor velmi svérázně vykládá historii pojmu objektivita v heslovitém výkladu dějin filozofie. Spíše se jedná o pokus popsat pojem ontologické pravdy v dějinách.

Následný skok k objektivitě jakožto žurnalistickému konceptu má tak pramálo společného s předchozím filozofickým výkladem a jen autora pobízí k nefunkčním ahistorickým syntézám jako je například údajná možnost "návratu k tradiční objektivitě".

Pro autora by možná bylo vhodnější se držet zavedených konceptů v oboru komunikačních studií - pokud by už centrálním pojmem měl být velmi složitý pojem objektivita, pak je vhodné přeskočit celou antiku a dle McNaira ji vnímat až jako etický požadavek médií v průměhu 19. století, který vzešel z vědeckého pozitivismu, technologického pokroku a ekonomické komodifikace žurnalistiky (McNair, B. (2004). Sociologie žurnalistiky. Portál.) V rámci problematiky limitů popisu okolního světa (například i médií) je již dekády zavedným východiskem kniha Berger, P. L. - Luckmann, T. (1999). Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

Jiný teoretický rámec by tak mohl autorovi mnohem lépe posloužit. Sám v následném popisu svého experimentu říká, že nehledá ani pravdu, ani objektivitu, ale především faktičnost, což je poměrně zásadně jiná kategorie.

3. HODNOCENÍ KONEČNÉ PODOBY VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F= nevyhovující)

		Hodnocení známkou
3.1	Logičnost struktury práce, podloženost závěrů	B
3.2	Zvládnutí terminologie oboru	C
3.3	Funkčnost, úroveň, přiměřenost poznámkového aparátu	A
3.4	Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně objevují pasáže přejaté bez udání zdroje, hodnotte písmenem F. Pokud v textu zjistíte přejaté pasáže vydávané autorem neoprávněně za vlastní zjištění, nedoporučte práci k obhajobě a ve „zdůvodnění v případě nedoporučení“ navrhněte, aby s autorem/kou bylo zahájeno disciplinární řízení.)	A
3.5	Jazyková a stylistická úroveň práce (pokud je opakovaně porušována platná kodifikace pravopisné normy, hodnotte písmenem F)	C
3.6	Oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava	A

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení podoby výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Je třeba ocenit provedení a detailní popis experimentu. Teoretická a praktická část bohužel nejsou zcela v souladu, používání termínu z komunikačních studií mi přijde dosti nahodilé. Autor je někdy až moc subjektivní, v úvodu a závěru to jistě nevádí, ale jinak obraty, že "reinkarnace tradiční objektivity do současné doby nezní jako špatný nápad" či že "nevinné hrátky s umělou inteligencí jsou nicméně předzvěstí hlubšího problému", nejsou vhodné.

4. SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE/KY (celkové hodnocení výsledné práce, její silné a slabé stránky, původnost tématu a závěrů apod.)

Práce se těžko hodnotí. Teoretická část není příliš dobře zvolena ve vztahu k experimentu. Zároveň experiment autora je zásadně přínosný pro komunikační studia. Autor nejen dokazuje intuitivně předpokladatelnou věc, že nástroj umělé inteligence provádějící ověřování faktivity výroku lze natrénovat na datech rozdílných českých médií, ale předkládá i velmi zajímavé výsledky pro různé datasety z korpusu českých médií.

Zásadní přínosnost designu a provedení experimentu mi přijde jako vyšší hodnota než sporná kvalita teoretické části a navrhuji známku B.

5. OTÁZKY NEBO NÁMĚTY, K NIMŽ SE PŘI OBHAJOBĚ DIPLOMANT(KA) MUSÍ VYJÁDŘIT:

5.1	
5.2	
5.3	
5.4	

6. ANTIPLAGIÁTORSKÁ KONTROLA TEXTU

Seznámil jsem se s výsledky antiplagiátorské kontroly v SISu.

Komentář pro případnou shodu nad 5%:

6.1	
-----	--

6. NAVRHOVANÉ CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

- A
- B
- C
- D
- E
- F nedoporučuji k obhajobě

ZDŮVODNĚNÍ V PŘÍPADĚ NEDOPORUČENÍ

Datum:

Podpis:

Hotový posudek vytiskněte, podepište a odevzdejte ve dvou kopiích na sekretariát příslušné katedry. Posudek nahrajte do SISu ve formátu PDF, nebo jej zašlete sekretářce příslušné katedry, která jej do SISu nahraje v zastoupení. Nevkládejte do SISu naskenované posudky s podpisem. V SISu musí být posudek bez podpisu.